

עפ"ג 24071/08/20 - חכם דאוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

11 בנובמבר 2020
עפ"ג 24071-08-20 דאוד נ' מדינת
ישראל

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופטת יעל ייטב

המערער: חכם דאוד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

נוכחים:

המערער ובא-כוחו, עו"ד נתי טרבלסי

ב"כ המשיבה, עו"ד מורן גז

פסק דין

המערער הורשע על פי הודאתו בעבירה של גניבת רכב. על פי המתואר בכתב האישום שהוגש נגדו, בתאריך 02.3.18 המערער הגיע ברכב גרר אתו עבד לאזור הכפר הטיפולי "עלה נגב" הסמוך לאופקים וגנב משם טרקטור jcb, בכך שהעמיס אותו על רכב הגרר והסיע אותו לשטחי הרשות הפלסטינאית, מתוך כוונה לשוללו שלילת קבע.

עובר לשלב העונש, בית המשפט קיבל תסקיר שירות המבחן על המערער, אשר סקר את נתוניו וקורותיו של המערער, וציין בין היתר שהמערער טען שאדם שהוא אינו מכיר הציע לו במסגרת עבודתו להעביר טרקטור מאזור הדרום לאזור התעשייה "ברקן" בשומרון, והוא העביר את הטרקטור מבלי לחשוש שמדובר בגניבה, וכעת הוא חש שניצלו את תמימותו לביצוע עבירה פלילית ללא ידיעתו. את הודאתו בעבירה בבית המשפט הסביר בכך שלא הבין את ההתנהלות במהלך הדיון. שירות המבחן התרשם שהמערער לוקח אחריות חלקית בלבד על ביצוע העבירה ומטשטש את חלקו בה. לצד זה, צוין הרושם של שירות המבחן שהמערער לא הפנים דפוסים עברייניים ושההליך הפלילי מהווה עבורו גורם מרתיע, והערכתו שהסיכון להישנות ביצוע עבירה, בפרט בטווח הקרוב, אינו גבוה. בסופו של דבר הומלץ להימנע משליחתו למאסר מאחורי סורג ובריא ולהסתפק במאסר בעבודות שירות.

התביעה עתרה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל- 24 חודשי מאסר בפועל, ולהטיל על המערער עונש ברף הנמוך של המתחם, מאסר על תנאי, קנס, התחייבות, פיצוי למתלונן, פסילה ופסילה על תנאי.

ההגנה טענה כי נתוני המערער, נסיבות העבירה, והעובדה שהמערער שילם לבעל הטרקטור פיצוי מלא של 250,000 ₪, מצדיקים להטיל על המערער עונש צופה פני עתיד, ללא פיצוי וללא פסילה.

בית המשפט ציין את החומרה הטבועה בעבירות גניבת הרכב ואת הנזקים הנגרמים בעטיין לפרט ולציבור; הזכיר שהפסיקה רואה בהן מכת מדינה; סקר שורה של פסקי דין שניתנו בעבירות בנסיבות דומות; עמד על נסיבות ביצוע

העבירה; ועל כך שהמערער פיצה את המתלונן במלוא ערכו של הטרקטור ובכך הקטין את הנזק שנגרם ממעשה העבירה; וקבע שמתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 10 ל-22 חודשי מאסר בפועל.

בשלב קביעת העונש, בית המשפט התחשב בשיקולים שונים הנוגעים לענין, הקשורים להודאת המערער, נתוניו וסיכויי שיקומו; נתן משקל משמעותי לפיצוי שהמערער שילם לבעל הטרקטור; והחליט שנסיונות הענין מצדיקות להטיל על המערער עונש מאסר בחריגה לקולא ממתחם העונש ההולם שקבע. בנוסף, קבע שיש להטיל על המערער עונש של שלילת רישיון נהיגה, אולם בהתחשב בנתוני המערער ובכך שפרנסתו תלויה בנהיגה, קבע לו פסילה לתקופה קצרה משמעותית מהראוי וקבע שהפסילה תחול גם בתקופת ביצוע עבודות השירות. בסופם של דברים דינו של המערער נגזר ל - 9 חודשי מאסר בעבודות שירות; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, שלא יעבור כל עבירת רכוש מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור כל עבירת רכוש מסוג עוון ו/או כל עבירה של נהיגה בזמן פסילה; קנס בסך 7,000 ₪ או 55 ימי מאסר תמורתו; ופסילה בפועל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 7 חודשים.

מכאן הערעור.

ב"כ המערער טוען כי העונשים שהוטלו על המערער חמורים מהראוי והוא מבקש לבטל את רכיבי המאסר בעבודות שירות ופסילת רישיון הנהיגה בפועל. לטענתו, מתחם העונש ההולם שנקבע גבוה ומידת הסטיה של עונש המאסר מתחומיו נמוכה; והיה על בית המשפט לתת משקל נכבד יותר לנתוני המערער, גילו, עברו הנקי, והודאתו, לעובדה שהוא שילם למתלונן סך של 250,000 ₪ המהווה פיצוי מלא ואף מעבר לשווי של הטרקטור שנגנב, ולפגיעה הקשה שתיגרם לפרנסת המערער משלילת רישיון הנהיגה שלו.

ב"כ התביעה תומכת בגזר דינו של בית המשפט קמא וטוענת כי בית המשפט הלך לקראת המערער כברת דרך בכך שאימץ את המלצת שירות המבחן וקבע את עונשו בסטיה ממתחם העונש ההולם. אשר לפסילה, טענה כי היא מידתית וראויה.

קראנו את החומרים הנוגעים לענין ושמענו את טיעוני הצדדים והחלטנו לדחות את הערעור, בכפוף לשינוי מסוים בהגדרת אחד מהמאסרים על תנאי שנקבעו בגזר הדין.

היקף גניבות כלי הרכב בישראל גבוה והנזקים הכלכליים הנגרמים בשל כך לפרט ולחברה משמעותיים. רוב כלי הרכב בישראל מבוטחים מפני גניבה וחברות הביטוח נאלצות לשלם סכומי עתק לבעלי הרכבים שנגנבו. מטבע הדברים הוצאה זו מגולמת בגובה פרמיות הביטוח שציבור המבוטחים נדרש לשלם. בנוסף לכך, בדרך כלל הפיצוי שמקבל בעל רכב שנגנב איננו מלא והוא גם איננו מתקבל מיד, ולוקח זמן לרכוש רכב אחר במקום זה שנגנב, ואם הרכב שנרכש חדש תקופת ההמתנה להגעתו יכולה להיות ממושכת, כך שגם מי שמקבל פיצוי מחברות הביטוח סופג נזקים כלכליים.

כאשר הרכב שנגנב משמש לעבודה, הנזקים הנלווים הנגרמים לבעלים גדולים ומשמעותיים עוד יותר.

ולא להוסיף את מפח הנפש הכרוך בגניבת רכוש בעל ערך ואת תחושת הפגיעות הנגרמת מריבוי המקרים.

המחוקק ייחד הוראות ספציפיות לעבירות הרכוש הקשורות לכלי רכב וקבע להן עונשים חמורים מאלה הקבועים לעבירות הרכוש הכלליות. ומדיניות הענישה היא של החמרה.

"התופעה של גניבות רכב כעיסוק עברייני פשתה כנגע בשנים האחרונות והפכה ל"תעשייה" של ממש (ראו:

בש"פ 6253/94 אלון נ' מדינת ישראל (לא פורסם); בש"פ 537/95 גנימאת נ' מדינת ישראל פ"ד מט(355) (3). המחוקק נתן דעתו לכך, והוסיף בשנת 1990 סימן מיוחד- הוא סימן ה' 1 בפרק י"א לחוק העונשין - שכותרתו "עבירות בקשר לרכב". נוכח מימדי התופעה חזר בית משפט זה והדגיש את הצורך לגבש מדיניות ענישה מחמירה שתרתיע עבריינים (ראו למשל: ע"פ 69/93 פאכורי נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ע"פ 4701/93 אבו שיכה נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ע"פ 5724/95 אבו-דחל ואח' נ' מדינת ישראל (לא פורסם)) - ע"פ 2725/03 - גלאל עבדיה נ' מדינת ישראל . תק-על 2003(3), 2370

עמ' 2374.

הלכה למעשה, בתי משפט מטילים עונשי מאסר בפועל, מאחורי הסורגים, על עבירת גניבת רכב, גם כאשר מדובר בנאשמים צעירים וכאלה שאין להם עבר פלילי. פסקי הדין שהובאו בגזר הדין של בית המשפט קמא מדברים בעד עצמם ומשקפים מדיניות עונשית זו.

בהקשר זה מן הראוי להפנות לעפ"ג 21717-04-15 זוהר שילוני נ' מדינת ישראל - בו דובר במערער שהפעיל טרקטור של מעבדו, אשר קשר קשר עם אחרים לגנוב את הטרקטור ולהעבירו לשטחי הרשות הפלסטינית. הוא הורשע בעבירות של קשירת קשר וגניבת רכב ובית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם למעשה בנסיבותיו נע בין 8 ל- 18 חודשי מאסר בפועל והטיל עליו 9 חודשי מאסר בפועל. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, תוך שבית המשפט מציין שעונש המאסר שהוטל עליו נוטה לקולא, למרות שהוא שילם לבעל הטרקטור סך של 300,000 ₪ כפיצוי על הטרקטור שנגנב.

בענייננו מתקיימות נסיבות לחומרה, המצדיקות ביתר שאת הטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה - הרכב שנגנב הוא טרקטור, המשמש לעבודה; השווי הכספי של הטרקטור עומד על כ-250,000 ₪; והטרקטור נגנב בישראל תוך הובלתו על רכב גרר, והועבר לשטחי הרשות הפלסטינית.

בהתחשב בנתונים המתוארים, מתחם העונש ההולם שנקבע בגזר הדין, מתאים, ולולא מרכיבי הקולא שנלקחו בחשבון ע"י בית המשפט קמא מן הראוי היה לכלול בענישת המערער מאסר בפועל, בכלא, בתוך גדר המתחם.

ב"כ המערער טוען כי העבירה שביצע המערער איננה עבירת תעבורה ובנסיבות הענין לא היה מקום להטיל על המערער פסילת רישיון נהיגה.

איננו מקבלים את הטענה. המערער גנב את הטרקטור תוך שימוש ברכב הגרר בו נהג. הנהיגה היתה חלק מהותי בהוצאת מעשה העבירה אל הפועל. יוזכר שסעיף 413 יב' בחוק העונשין מסמך את בית המשפט לפסול נאשם שהורשע בעבירה לפי סימן ה' 1 בפרק י"א - שהעבירה בה הורשע המערער כלולה בו - מהחזיק ברישיון נהיגה או ברישיון רכב.

בית המשפט התחשב בנתוני המערער ובנסיבותיו, נתן משקל גדול לעובדה שהמערער פיצה את בעל הטרקטור על מלוא נזקיו, והתחשב בהשפעת שלילת רישיון הנהיגה על פרנסת המערער, ובהתאם לכך קבע את עונש המאסר של המערער בסטיה לקולא ממתחם העונש ההולם וקבע למערער תקופת פסילת רישיון נהיגה מתונה, אותה יוכל לשאת גם במקביל לתקופת ביצוע עבודות השירות.

סופו של דבר, גזר דינו של בית המשפט לוקח בחשבון את מלוא הנתונים והשיקולים הרלוונטים ומאזן נכונה ביניהם, ואין

עילה המצדיקה להתערב בו.

נוכח העבירה בה הורשע המערער, לא היה מקום לקבוע שהמאסר על תנאי בן 6 החודשים יופעל גם בביצוע עבירה של נהיגה בזמן פסילה. אנו מורים איפוא על ביטול מרכיב זה בעונש המאסר על תנאי האמור. בכפוף לכך, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לנשיאת עבודות השרות שלו בפני הממונה על עבודות השרות ביום 24/11/2020 בשעה 08:00 או במועד אחר לפי קביעת הממונה על עבודות השרות. אם מועד ההתייצבות ישונה, הממונה על עבודות השרות מתבקש לדווח על כך לבית המשפט.

מזכירות בית המשפט תעביר את פסק הדין למשרדי הממונה על עבודות השרות.

ניתן והודע היום כ"ד חשוון
תשפ"א, 11/11/2020 במעמד
הנוכחים.

יעל ייטב, שופטת

גילת שלו, שופטת

אליהו ביתן, סגן נשיאה